

Obraćanje visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU Valentina Inzka na sastanku Europske narodne stranke Panel diskusija “Odgovornosti EU u regionu”

Prilika koju ne smijemo propustiti`<?xml:namespace prefix = o
ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:office" />`

Dame i gospodo,

Vjerujem da dolazi do približavanja mišljenja kreatora politike – kako u Bruxellesu, državama članicama EU, tako i regionu – o tome kako učiniti političke i financijske investicije EU u Jugoistočnoj Europi što je moguće učinkovitijim i korisnijim.

U različitim fazama i različitim brzinama – često sa različitim stupnjem entuzijazma i različitom razinom trenutnog uspjeha – vlade su koristile proces stabiliziranja i pridruživanja i proces pristupanja u EU kao sredstvo za prevazilaženje većih zapreka.

U nekim zemljama ovaj pristup je bio dovoljan. Domaći čimbenici, u političkim strankama ili civilnom društvu, imali su dovoljno kapaciteta da iskoriste pomoć EU i provedu potrebne reforme. U Bosni i Hercegovini, i nekim drugim zemljama Zapadnoga Balkana, situacija je drukčija i EU treba prilagoditi svoje politike na terenu.

U Bosni i Hercegovini, zbog specifičnih povijesnih i političkih okolnosti, proces stabiliziranja i pridruživanja nije još polučio rezultate koje bismo svi željeli vidjeti. Bosna i Hercegovina JEST napravila pomake prema članstvu u EU, no suštinski politički problemi u zemlji i dalje ostaju isti. EU do sada nije uspjela promijeniti ovu dinamiku i to je pitanje koje EU treba ozbiljno razmotriti jer ne želimo uvoziti nove probleme u Europsku uniju.

Glede toga, htio bih istaknuti dvije stvari:

- prvo, prepreke daljnjim pomacima u Bosni i Hercegovini *mogu* se eliminirati – međutim, trebat će nam drukčiji i proaktivniji pristup od strane EU ako želimo da se ovo ostvari. Standardni proces stabiliziranja i pridruživanja neće funkcionirati u Bosni i Hercegovini. Potrebno nam je ojačano prisustvo i politika EU, a ojačano prisustvo EU koje se trenutačno priprema može preuzeti vodeću ulogu da osigura da do ovoga dođe;
- drugo, prevazilaženje zastoja u Bosni i Hercegovini pomoći će da se digne blokada koja utječe na napredak regiona u cijelosti.

Drugim riječima, mi u Europskoj uniji suočavamo se sa posebnim izazovom u Bosni i Hercegovini. Prema tome, potrebna su nam i sredstva za suočavanje sa tim izazovom.

A kada budemo prevazišli ovaj izazov, građani Bosne i Hercegovine i građani `<?xml:namespace prefix = st1 ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:smarts" />`Europe imat će koristi od toga.

Proaktivan i dinamičan stav

Značajna razina koordinacije aktivnosti EU je već ostvarena na terenu u Bosni i Hercegovini, no osnovna organizacijska struktura – sa Uredom posebnog predstavnika EU i Delegacijom Europske unije koji funkcioniraju pod mandatima koji se nadopunjuju, ali koji su zasebni, i sa dvojnou funkcijom posebnog predstavnika Europske unije koji je i visoki predstavnik – često je imala tendenciju da učini nedovoljno jasnim fokus kao i umanjiti učinkovitost nastojanja EU.

Sa novom organizacijskom strukturom o kojoj sada razgovaraju države članice EU – sa Delegacijom EU i posebnim predstavnikom EU pod jednim krovom i pod istom funkcijom – siguran sam da možemo ostvariti bolji fokus i bolje rezultate.

Sa ovim možemo donijeti novi pristup nekim duboko ukorijenjenim problemima.

Ova promjena stvara pravu priliku da nakon dugog perioda iznimno sporog napretka, proces stabiliziranja i pridruživanja u Bosni i Hercegovini ponovno počne i učini da funkcionira na mnogo bolji način. EU mora razmotriti što najbolje funkcionira u zemljama sa dosta problema, kao što je Bosna i Hercegovina, i ne bismo trebali primjenjivati naše standardne strategije koje su možda negdje drugdje dale dobre rezultate, no koje neće funkcionirati u kontekstu Zapadnoga Balkana.

Postoje snažni razlozi da EU usvoji proaktivnu i dinamičnu strategiju.

Ostvaren je veliki napredak u različitim dijelovima regiona, a mjestima na kojima se nailazi na posebne poteškoće trebalo bi pristupiti na ciljan način tako da region u cijelosti ne zaostaje.

U Bosni i Hercegovini, reorganiziranje resursa Europske unije kako bi se odrazile težnje Lisabonskog ugovora, te operativna struktura Službe vanjskih poslova će, po samoj njihovoj

prirodi, pomoći da se prisustvo EU učini efikasnijim.

Ono što *također* moramo uraditi jest osigurati da racionalnije organizirani ured ima instrumente koji će mu omogućiti da pruži odlučujući doprinos okončanju opstrukcija koje su posljednjih godina zaustavile napredovanje Bosne i Hercegovine na putu euro-atlantskih integracija.

Želim istaknuti da snažan ured EU ne znači da će EU preuzeti teške zadatke koje bi bosanskohercegovački akteri trebali sami rješavati.

Naprotiv, u Bosni i Hercegovini je došlo do naglog porasta energije i opredijeljenosti među narodom, ali su ta dešavanja marginalizirana. Postoji masovna potpora za proces integracija u EU, ali ta potpora nije usmjerena u političko djelovanje – a u nekim slučajevima vodeće političke stranke aktivno obeshrabruju popularno proeuropsko opredjeljenje. Energičan, proaktivan i usmjeren pristup novog ureda EU može pomoći da se ove težnje i ambicije većine pretoče u politički impuls, što će imati značajan i pozitivan učinak na rješavanje političkog zastoja.

Konstruktivno partnerstvo između Europske unije i građana Bosne i Hercegovine nudi mogućnost za napredak.

Novi ured EU može djelovati kao katalizator napretka, a to će zauzvrat olakšati put integracije Zapadnog Balkana u cijelosti.

To je praktičan i djelotvoran pristup za uklanjanje zapreka. Kada se to uradi, težnje velike većine građana BiH mogu se značajno približiti strateškom cilju Europske unije.

Djelotvorno i produktivno partnerstvo

Postoje uvjerljivi argumenti da je potrebno zadržati Ured visokog predstavnika u nekom obliku, barem na kratkoročnom ili srednjoročnom planu. To bi značilo da bi sva neriješena

pitanja u svezi sa provedbom Daytonškoga mirovnog sporazuma nastavio rješavati namjenski ured, koji je odgovoran Vijeću za provedbu mira. Ured Europske unije, u međuvremenu, može se usredotočiti na napredan i ambiciozan program orijentiran ka budućnosti, koji je jasno i isključivo utemeljen na progresivnoj integraciji u EU.

Vjerujem da ovakva podjela rada može biti osnov za djelotvorno i produktivno partnerstvo. Upravo bi to bio fleksibilan i po mjeri skrojen aranžman kakav bi, prema mome mišljenju, EU trebala tražiti na Zapadnome Balkanu.

Rekonfiguracija prisustva i angažmana EU u Bosni i Hercegovini dešava se u povoljnom trenutku. Od ključnog je značenja da iskoristimo mogućnosti koju ova rekonfiguracija pruža.

Možda još zadugo nećemo imati ovakvu priliku, koja mnogo obećava.

Hvala.